

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5CoCsp/20/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4120203918
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 07. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Oliver Kolenčík
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2023:4120203918.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Olivera Kolenčíka a sudcov JUDr. Borisa Minksa a JUDr. Mareka Olekšáka, v spore žalobkyne: I. N., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom F. ulica XXX/X, N., zastúpená: JUDr. Mgr. Mária Kováčová, advokátka so sídlom Pod Sokolom 12, Nitrianske Hrnčiarovce, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlo Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 792 752, zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s. r. o., so sídlom Kubániho 16, Bratislava, IČO: 47 233 516, o určenie neplatnosti zmluvy, vydanie bezdôvodného obohatenia a zaplataenie primeraného finančného zadostučinenia, o odvolaní žalobkyne proti uzneseniu Okresného súdu Nitra zo dňa 15. februára 2023, č. k. 12Csp/26/2020-377, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalovanému voči žalobkyni priznáva náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie (Okresný súd Nitra) uznesením zo dňa 15. februára 2023, č. k. 12Csp/26/2020-377 pri právnom posúdení podľa § 19 ods. 1, 2, § 35, § 37 ods. 2, § 40 ods. 1, § 41 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní a § 161 ods. 1, 2, § 230 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) konanie zastavil.

2. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 256 ods. 1 a 262 ods. 2 CSP tak, že žalovanému priznal náhradu trov konania v plnej výške, ktorú je povinná zaplatiť žalobkyňa s tým, že o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.

3. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že žalobkyňa sa žalobou doručenou súdu dňa 23.3.2020 domáhala určenia, že zmluva o poskytnutí spotrebiteľského úveru č. 8500033944 vo výške 1.200 eur - písomné oznámenie veriteľa o schválení úveru dlžníkovi - zmluva o revolvingovom úvere č. 85000339434 zo dňa 24.10.2013, na základe žiadosti žalobkyne zo dňa 23.10.2013, medzi žalobkyňou ako dlžníčkou a spotrebiteľom, a žalovaným ako veriteľom a dodávateľom je absolútne neplatná. Domáhala sa od žalovaného zaplataenia sumy 741,22 eura titulom bezdôvodného obohatenia a domáhala sa od žalovaného zaplataenia sumy 185,30 eura titulom finančného zadostučinenia. V priebehu konania opakovane žalobkyňa doručovala súdu návrhy na zmenu petitu žaloby a súd pripustil zmenu žaloby v nasledovnom znení: "I. Súd určuje, že zmluva o poskytnutí spotrebiteľského úveru č. 8500033944 vo výške 1.200 eur- písomné oznámenie veriteľa o schválení úveru dlžníkovi - zmluva o revolvingovom úvere č. 8500033944 zo dňa 24.10.2013, na základe žiadosti žalobkyne zo dňa 23.10.2013, medzi žalobkyňou ako dlžníčkou a spotrebiteľom a žalovaným ako veriteľom a dodávateľom je absolútne neplatná. II. Rozhodcovská zmluva č. 8500033944 zo dňa 24.10.2013 a rozhodcovský rozsudok sp.zn.176/09/16 zo dňa 31.5.2017 sú neplatné. III. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni sumu 1.124,01 eura titulom bezdôvodného obohatenia do 3

dní od právoplatnosti tohto rozsudku. IV. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni sumu 280 eur titulom primeraného finančného zadosťučinenie do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

4. Prvoinštančný súd vo veci rozhodol dňa 29.11.2021 rozsudkom č. k. 12Csp/26/2020-232 nasledovne: I. Súd určuje, že zmluva o poskytnutí spotrebiteľského úveru č. 8500033944 vo výške 1.200 eur - písomné oznámenie veriteľa o schválení úveru dlžníkovi - zmluva o revolvingovom úvere č. 8500033944 zo dňa 24.10.2013, na základe žiadosti žalobkyne zo dňa 23.10.2013, medzi žalobkyňou ako dlžníčkou a spotrebiteľom a žalovaným ako veriteľom a dodávateľom je absolútne neplatná. II. Súd žalobu zamieta v časti o zaplatenie sumy 1.124,01 eura uplatňovanej titulom bezdôvodného obohatenia. III. Súd žalobu zamieta v časti o zaplatenie sumy 280 eur uplatňovanej titulom primeraného finančného zadosťučinenia. IV. Súd žalobu zamieta v časti o určenie, že Rozhodcovská zmluva č. 8500033944 zo dňa 24.10.2013 a rozhodcovský rozsudok sp.zn.176/09/16 zo dňa 31.5.2017 sú neplatné. V. Žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. Proti uvedenému rozsudku podala žalobkyňa odvolanie, proti výroku II., III. a V.

5. Krajský súd v Nitre rozsudkom č. k. 5CoCsp/5/2022-270 zo dňa 28.9.2022 rozhodol nasledovne: I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom III. výroku zmenil tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni sumu 280 eur v lehote do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. II. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. a V. zrušil a vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. V zmysle rozhodnutia odvolacieho súdu sa súd prvej inštancie zaoberal existenciou, stavom a záväznosťou rozhodcovského rozsudku, dôsledkami existencie rozhodcovského rozsudku, skúmal existencie tejto negatívnej procesnej podmienky a dospel k záveru, že pre existenciu prekážky veci rozsúdenej je treba konanie v časti uplatneného nároku zastaviť.

7. V konaní nebolo sporné, že medzi stranami prebehlo pred Slovenským arbitrážnym súdom zriadeným Asociáciou Slovenských arbitrážnych súdov, z. z. p. o. so sídlom Križna 56, 821 08 Bratislava rozhodcovské konanie, v ktorom sa žalovaný - v rozhodcovskom konaní ako žalobca domáhal voči žalobkyni -v rozhodcovskom konaní ako žalovanej zaplatenia sumy 758,96 eura s príslušenstvom titulom zmluvy o revolvingovom úvere č. 8500033944 zo dňa 24.10.2013. V tomto rozhodcovskom konaní bol dňa 31.5.2017 vydaný rozhodcovský rozsudok sp. zn. 176/09/16, ktorým bola žalobkyňa titulom uvedenej zmluvy o úvere zaviazaná zaplatiť žalovanému sumu vo výške 758,96 eura s príslušenstvom. Rozhodcovský rozsudok bol žalobkyni riadne doručený dňa 30.6.2017. Zo strany žalobkyne nebolo iniciované konanie o preskúmanie, či zrušenie predmetného rozhodcovského rozsudku a rozhodcovský rozsudok tak nadobudol právoplatnosť dňa 3.10.2017 a vykonateľnosť dňa 6.10.2017. Súd je s odkazom na ustanovenie § 228 ods. 1 CSP v spojení s § 35 zákona o rozhodcovskom konaní povinný rešpektovať tento rozsudok rovnako ako rozsudok všeobecného súdu, čo znamená, že aj rozhodcovský rozsudok ukladajúci povinnosť niečo plniť podľa spotrebiteľskej zmluvy, môže predstavovať prekážku veci rozsúdenej i pre civilné súdne konanie, v ktorom sa žalobkyňa domáha bezdôvodného obohatenia, ktoré malo vzniknúť v súvislosti s plnením viažucej sa k tej istej zmluve. Tento právny záver je opodstatnený vtedy, ak bol rozhodcovský rozsudok vydaný na základe platne uzavretej rozhodcovskej zmluvy, pretože iba platná rozhodcovská zmluva zakladá oprávnenie rozhodcovského súdu prejednať a rozhodnúť spor medzi sporiacimi sa stranami. K preskúmaniu otázky platnosti rozhodcovskej zmluvy môže všeobecný súd pristúpiť v konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku, ktoré ale v súdnej veci neprebehlo, keďže žalobkyňa zostala v tomto smere nečinná. Keďže daný rozhodcovský rozsudok o žalobe na plnenie obsahuje riešenie otázky existencie právneho vzťahu s tým, že týmto rozhodcovským rozsudkom sa rozhodlo o povinnosti žalobkyne plniť z tohto vzťahu žalovanému, žalobkyňa nemôže žalobou o vydanie bezdôvodného obohatenia a žalobou o určenie absolútnej neplatnosti zmluvy o úvere zhojiť to, čo nedosiahla v predchádzajúcom spore o plnenie, bez ohľadu na relevantnosť dôvodov jej žaloby. Princíp stability súdneho rozhodnutia vyjadrený jeho právoplatnosťou vyplýva z princípu právnej istoty ako jedného zo základných princípov právneho štátu. Uvedené v súdnej veci znamená, že právoplatné rozhodnutie rozhodcovského súdu sa vo vzťahu k účastníkom rozhodcovského konania stalo konečným a zaväzujúcim. Pripustenie opačného výkladu by znamenalo významný zásah do práva žalovaného na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj do práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

8. Vzhľadom na uvedený záver súdu o existencii prekážky rozsúdenej veci (tzv. prekážka rei iudicatae) súd prvej inštancie konanie s poukazom na ust. § 161 ods. 2 CSP zastavil bez toho, aby sa žalobou ďalej meritórne zaoberal.

9. Podľa § 256 ods. 1 CSP ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane. V prejednávanej spore zastavenie konania procesne zavinila žalobkyňa tým, že podala žalobu, hoci vo veci už bolo skôr právoplatne rozhodnuté a konanie bolo nutné ex offo zastaviť, žalobkyňa teda zavinila zastavenie konania, preto súd priznal nárok na náhradu trov konania žalovanému. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia, a to samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

10. Proti tomuto rozhodnutiu podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobkyňa, dôvodiac, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, neboli splnené procesné podmienky, súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Uviedla, že absolútna neplatnosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere s určitosťou nenastala po, ale pred právoplatnosťou rozhodcovského rozsudku - a to aj s prihliadnutím na to, že právny úkon postihnutý vadou spôsobujúcou jeho absolútnu neplatnosť, je neplatný od samého počiatku, teda hľadá sa naň, ako keby nevznikol, a preto ani nemôže vyvolať právne účinky. Dôsledky neplatnosti zmluvy o úvere sa vzťahujú aj na rozhodcovskú doložku, v zmysle ktorej má rozhodovať spory medzi žalovaným a žalobkyňou rozhodcovský súd namiesto všeobecného, funkčne a miestne príslušného všeobecného súdu, preto je neplatná rozhodcovská zmluva, s ktorou žalobkyňa prejavila súhlas skôr, ako jej boli známe („schválené“) podmienky úveru v zmysle nového návrhu žalovaného na jej ofertu. Rozhodcovská zmluva č. 8500033944 zo dňa 24.10.2013 bola formulárová zmluva, písaná malými písmenami na predtlačenom formulári. Žalobkyňa nebola žiadnym spôsobom vysvetlený rozdiel medzi súdnym či rozhodcovským konaním, bolo jej len umožnené podpísať zmluvu ako celok. Rozhodcovskú zmluvu podpisovala v rovnaký čas, ako Žiadosť o poskytnutie revolvingového úveru, teda v ten istý deň. Nebol jej nechaný priestor na jej rozhodnutie a voľbu. Žalobkyňa zastáva názor, že individuálne dojednanie neznamená len od zmluvy oddelenú listinu, ale možnosť spotrebiteľa aj reálne ovplyvniť obsah zmluvného dojednanie - v tomto prípade „podpísala formulár“ pripravený dodávateľom, ktorý štandardne používal dodávateľ vo vzťahu s veľkým množstvom spotrebiteľov. Preto sa v tomto prípade nemôže hovoriť o individuálnom dojednaní. Žalobkyňa nebola s odbornou starostlivosťou poučená o rozdielne súdneho a rozhodcovského konania, a nebol jej nechaný priestor na to, aby sa slobodne rozhodla. Preto máme za to, že takáto neplatná rozhodcovská zmluva zakladá nulnosť rozhodnutia rozhodcovského súdu (pa-act) a nulné rozhodnutie nemôže vytvoriť rejudikátnu prekážku.

12. Žiadosť o poskytnutie úveru ako aj Rozhodcovská zmluva sú od seba vzájomne závislé. Vznik každej z týchto zmlúv je podmienený vznikom ostatných zmlúv. Zánik jednej z týchto zmlúv iným spôsobom než splnením alebo spôsobom nahrádzajúcim splnenie spôsobuje zánik ostatných závislých zmlúv, a to s obdobnými právnymi účinkami. V tejto súvislosti poukázala na rozhodnutie Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 10CoEP326/2010 a na rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3Cdo/1303/2015.

13. Je toho názoru, že takáto rozhodcovská doložka je neprijateľná a neplatná zmluvná podmienka, ktoré v neprospech spotrebiteľa spôsobuje značnú nerovnováhu v ich právach a povinnostiach. Individuálne dojednanie rozhodcovskej doložky neznamená len to, že doložka je samostatnou prílohou resp. samostatným, od zmluvy oddeleným formulárom, ktorý pripravil dodávateľ, ale vyžaduje sa aj poučenie dodávateľa o odlišnostiach resp. rozdieloch medzi súdnym a rozhodcovským konaním, a o dôsledkoch rozhodnutia spotrebiteľa. Čo v tomto prípade nebolo splnené. Aj zo súdnej praxe je známe, že aj iní klienti žalovaného tvrdia, že možnosť nepristúpiť k rozhodcovskej doložke bola len hypotetická: všetky listiny sa „podpisovali“ žiadateľom o úver v rovnaký deň, a keďže na poskytnutie úveru nie je právny nárok, dôsledkom nepristúpenia k rozhodcovskej doložke (alebo k dohode o poskytnutí služby) by bolo zamietnutie žiadosti o úver. Tvrdenie, že uzavretie rozhodcovskej zmluvy a zmluvy o poskytnutí služby nie je podmienkou poskytnutia úveru, je čisto hypotetické, a z rozhodovacej praxe všeobecných súdov nie je známy prípad, kedy by žalovaný poskytol úver bez toho, aby žiadateľ o úver pristúpil na

všetky podmienky žalovaného. Podľa žalobkyne ide o typický výkon práva „In fraudem legis“, ako je pomenovaný v rozhodnutí NS SR sp. zn. 4 Obo 161/2007, z ktorého aj citovala.

14. Ďalej poukázala aj na uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1Obd/12/2018 k KS Trnava sp. zn. 3CoE/34/2014, pričom uviedla, že má za to, že pre „individuálne dojednanie rozhodcovskej doložky“ nepostačuje to, že doložka je samostatnou prílohou resp. samostatným, od zmluvy oddeleným formulárom, ktorý pripravil dodávateľ, ale vyžaduje sa aj poučenie dodávateľa o odlišnostiach resp. rozdieloch medzi súdnym a rozhodcovským konaním, a o dôsledkoch rozhodnutia spotrebiteľa. Rovnako sa, pre „individuálnosť“ dojednaní vyžaduje aj možnosť spotrebiteľa ovplyvniť obsah rozhodcovskej zmluvy resp. doložky, teda možnosť meniť jej obsah v rámci jednaní o uzavretí zmluvy. Použitie formulára vyhotoveného dodávateľom však takýmto podmienkam nezodpovedá, a ani poučenie spotrebiteľa dodávateľom nepreukazuje. Pritom, ide o zmluvy uzavreté pri jednej príležitosti, v rovnakom čase, a osoba, ktorá za dodávateľa uzatvárala zmluvu, predložila žalobkyni všetky písomnosti s tým, že súhlas so všetkými dodávateľom navrhnutými podmienkami, bez možnosti ich ovplyvniť - iba prijať alebo neprijať AKO CELOK - je podmienkou poskytnutia úveru. Preto nemožno hovoriť ani o prijateľnosti, ani individuálnom dojednaní, ani o súlade s dobrými mravmi, a ani o konaní dodávateľa, ktorým rešpektuje, ako v procese poskytnutia úveru „silnejšia“ a informovanejšia strana, práva spotrebiteľa.

15. Poukázala na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR 4Oboer/13/2021, 1Oboer/194/2013, 1Oboer/179/2014, 10boer/187/2014, 1Oboer/217/2014 a 10boer/231/2014, 4Oboer/2/2021.

16. Súhlasí s argumentáciou obsiahnutou v uznesení Ústavného súdu č. IV. ÚS 371/2018- 43 zo dňa 20.6.2018. Argumentácia žalobkyne vychádza taktiež z právneho názoru Najvyššieho súdu SR - Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 27/2011 zo dňa 29.1.2015, publikované Zbierke stanovísk NS a súdov SR 6/2015 v pod č. R 77/2015, ktorého právna veta znie: Neplatná rozhodcovská doložka nemôže založiť právomoc rozhodcovského súdu, preto ním vydaný rozhodcovský rozsudok nepredstavuje prekážku veci právoplatne rozhodnutej pre občianskoprávne konanie o určenie neplatnosti spotrebiteľskej zmluvy. Obdobne aj v rozhodnutiach - Najvyšší súd SR, sp. zn. 3Cdo/1303/2015 zo dňa 24.4.2017.

17. Odôvodnenie uznesenia neobsahuje ani dôvod odchýlenia sa súdu od ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu SR, hoci takáto povinnosť súdu vyplýva z ustanovenia § 220 ods. 3 CSP k ustanoveniu § 234 ods. 2 CSP. Nedostatok odôvodnenia rozsudku (a rovnako aj uznesenia, osobitne ak sa ním konanie končí), je takou vadou konania, ktorou sa odníma strane sporu možnosť realizovať jej procesné práva v takej miere, že tým došlo k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie. Žalobkyňa sa nazdáva, že stručnosť odôvodnenia môže spočívať vo viazanosti súdu prvej inštancie právnym názorom súdu odvolacieho, ktorý bol zásadne odlišný od právneho názoru súdu prvej inštancie vysloveného v prvom rozsudku, teda súd pri rozhodovaní preberá argumentáciu odvolacieho súdu - avšak bez toho, aby sa vysporiadal s vyššie uvedenými (a celým radom ďalších, na vec aplikovateľných) rozhodnutiami dovolacieho súdu, a s tvrdeniami žalobkyne ako slabšej strany sporu v postavení spotrebiteľa, a to aj s tými, ktoré svedčia o zneužívaní postavenia žalovanej, a ani na vec neaplikoval informácie, ktoré získal z rozhodovacej činnosti súdu v spotrebiteľských veciach, týkajúcich sa identického žalovaného. Má za to, že „nepreskúmateľnosť“ rozhodnutia treba považovať za porušenie práva účastníka na spravodlivý súdny proces.

18. Žalovaný nepreukázal, že by rozhodcovská zmluva bola so žalobkyňou ako spotrebiteľom individuálne dojednaná a že bolo slobodnou vôľou žalobkyne rozhodcovskú zmluvu uzatvoriť, a to v čase, keď ešte ani zmluva o úvere neexistovala, resp. nebolo zrejmé, či vôbec k uzavretiu zmluvy dôjde. Žalobkyňa preukázala, že rozhodcovská zmluva mala formulárový charakter, bola vopred pripravená žalovaným bez akejkoľvek možnosti žalobkyne meniť jej obsah. Uvedenie rozhodcovskej zmluvy na samostatný papier malo za účel obchádzanie zákonnej úpravy ochrany spotrebiteľa. Preto s ohľadom na uvedené zastáva žalobkyňa názor, že v zmysle § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka nemožno považovať predmetnú rozhodcovskú zmluvu za individuálne dojednanú. Okresný súd v odôvodnení uviedol, že ide o prekážku rozsúdenej veci - prekážku rei iudicatae, pretože žalobkyňa nevyužila v rozhodujúcom čase a v konaní, v ktorom mala, svoju procesnú možnosť domáhať sa ochrany svojich práv, ale nezaoberal sa platnosťou rozhodcovskej zmluvy. Doteraz v konaní nebola vyriešená právna otázka, či rozhodcovská zmluva bola platná/neplatná, a teda či rozhodcovský rozsudok je/nie je nulitným právnym aktom.

19. Ďalej žalobkyňa poukázala na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 13Co/497/2015, IČS: 6214209468 zo dňa 26.5.2016, v ktorom súd uviedol, že aj rozhodcovský rozsudok ukladajúci povinnosť niečo plniť podľa spotrebiteľskej zmluvy môže predstavovať prekážku veci rozsúdenej pre občianske súdne konanie (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 13.10.2011 sp. zn. 3 Cdo 146/2001), avšak tento právny záver je opodstatnený len vtedy, ak bol rozhodcovský rozsudok vydaný na základe platne zavretej rozhodcovskej zmluvy, alebo rozhodcovskej doložky - iba platná rozhodcovská doložka, alebo rozhodcovská zmluva totiž zakladá oprávnenie rozhodcovského súdu prejednať a rozhodnúť spor medzi dodávateľom a spotrebiteľom. Súd teda pri riešení otázky, či vydaný rozhodcovský rozsudok zakladá pre občiansko-súdne konanie prekážku res iudicata je oprávnený riešiť otázku účinkov vydaného rozhodcovského rozsudku (rozhodnutie NS SR 3 Cdo 27/2011). Ak je rozhodcovská doložka (zmluva) absolútne neplatná, tak neplatnosť nastáva bez ďalšieho priamo zo zákona (ex lege), v dôsledku čoho sa na takúto doložku hľadí tak, ako keby nebola nikdy urobená. Na dôvod zakladajúci absolútnu neplatnosť (každého právneho úkonu) musí súd vždy prihliadnuť, a to aj bez návrhu. Má za to, že rozhodcovská zmluva zo dňa 24.10.2013 je absolútne neplatná.

20. Záverom uviedla, že Slovenský arbitrážny súd zriadený Asociáciou Slovenských arbitrážnych súdov, z.z.p.o. na návrh žalovaného, posudzoval úverový vzťah, ktorý žalobkyňa namieta ako neexistujúci pre jeho absolútnu neplatnosť, v konaní sp. zn. 176/09/16. Tento rozhodcovský rozsudok zo dňa 31.5.2017 však žalobkyňa namieta ako nulitný, pre neplatnosť zmluvy o úvere, ako aj rozhodcovskej doložky. Rozhodcovská zmluva uzavretá medzi stranami sporu dňa 24.10.2013 je neplatným právnym úkonom. Preto ani existencia rozhodcovského rozsudku za daných podmienok nemôže zakladáť prekážku rozhodnutej veci rei iudicata). Predmetná rozhodcovská doložka predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzatvorenia zmluvy, keďže spôsobila značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, preto rozhodcovský rozsudok predstavuje nulitný právny akt.

21. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti žalobkyňa navrhla odvolaciemu súdu, aby napadnuté uznesenie v celom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

22. Žalovaný sa k podanému odvolaniu písomne vyjadril uvádzajúc, že odvolanie považuje za nedôvodné v celom rozsahu a má za to, že žalobca ním sleduje obchádzanie zákona. Zdôrazňuje, že pre preskúvanie rozhodcovského rozsudku je určená 3-mesačná prekluzívna lehota na podanie žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Už z hľadiska dĺžky uvedenej lehoty, rozsahu oprávnení súdu konajúceho o žalobe o zrušenie rozhodcovského rozsudku (zvlášť vtedy, ak ju podá spotrebiteľ) vyplýva, že predstavuje široko koncipovaný spôsob ochrany práv spotrebiteľa. Ide o lehotu prekluzívnu, čo znamená, že jej uplynutím zaniká právo na zrušenie rozhodcovského rozsudku a rozsudok až vtedy nadobudne právoplatnosť. Prekluzívny charakter uvedenej lehoty nemá iný obsah, osobitne určený pre spotrebiteľské právne vzťahy. Ak by mal mať, muselo by to byť určené v zákone. Keďže to v zákone určené nie je, je potrebné uvedené rešpektovať, rovnako aj to, že rozhodcovský rozsudok je právoplatný pre strany rozhodcovského konania.

23. Uviedol, že pokiaľ má byť možné a prípustné (bez uvedenia v zákone) to, že rozhodcovský rozsudok možno popierať či negovať aj po uplynutí lehoty pre podanie žaloby o jeho zrušenie, prekluzívny charakter lehoty nemá žiadny účinok a význam. To by ale bolo v rozpore so znením zákona č. 335/2014 Z. z.

24. Tvrdí, že zákonom č. 335/2014 Z. z. sa práve posilnil princíp a možnosti preskúmania a zrušenia rozhodcovského rozsudku na úkor toho, aby jeho účinky neboli negované určovacími žalobami ako je tomu aj v tomto prípade. Poukazuje na obsah upovedomenia o začatí exekúcie, v ktorom žalobca bol poučovaný aj súdnym exekútorom o práve na podanie žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Ďalej žalovaný poukazuje na rozsah oprávnení exekučného súdu pri rozhodovaní o vydaní poverenia na vykonanie exekúcie, ktorý predstavuje (na základe a rozsahu oprávnení) ďalšie inštanciu oprávnenú preskúmať rozhodcovský rozsudok, vrátane rozhodcovskej zmluvy a základnej zmluvy, ktoré tvoria povinnú prílohu a súčasť návrhu na vykonanie exekúcie.

25. Z vyššie uvedených dôvodov, rovnako z dôvodov uvedených vo vyjadrení k žalobe žalovaný trvá na svojom tvrdení o tom, že nevyužitie žaloby o preskúmanie a zrušenie rozhodcovského rozsudku v prekluzívnej lehote nie je možné sporovou stranou obchádzať podaním žaloby o určenie s obsahom,

ktorý mohol byť uplatnený v prekluzívnej lehote podaním spomenutej žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Na základe uvedeného, a tiež na základe vyjadrení v konaní pred súdom prvej inštancie navrhuje, aby odvolací súd zamietol podané odvolanie a súčasne, aby žalovanému priznal právo na náhradu trov konania.

26. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie v danej veci bolo podané oprávneným subjektom v rámci zákonnej odvolacej lehoty podľa § 362 ods. 1 CSP, preskúmal napadnuté uznesenie, viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania (§ 379 a § 380 CSP) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario). Následne odvolací súd podané odvolanie žalobkyne vyhodnotil za nedôvodné, s rozhodnutím o ňom tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

27. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

28. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

29. Podľa § 230 CSP, ak sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať a rozhodovať znova.

30. Podľa § 161 ods. 1 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“).

31. Podľa § 161 ods. 2 CSP, ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

32. Podľa § 220 ods. 2 veta tretia CSP, súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

33. Podľa § 217 ods. 1 veta prvá CSP, pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

34. Podľa § 234 ods. 2 CSP, ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

35. Odvolací súd viazaný svojou zákonnou povinnosťou skúmať, či odvolaním napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zo strany žalobkyne nebolo vydané v konaní, ktoré bolo postihnuté niektorou z procesných väd uvedených v ust. § 389 ods. 1 CSP, dospel k záveru, že napadnuté uznesenie zo dňa 15. februára 2023, č. k. 12Csp/26/2020-377 ani jednou z uvedených procesných väd netrpí, a preto ho v celom rozsahu, ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

36. Odvolací súd svoju preskúmovaciu činnosť v rámci odvolacieho konania osobitne zameril na skúmanie, či v konaní nedošlo v prípade odvolateľky k odňatiu jej možnosti konať pred súdom, t. j. že jej bola znemožnená realizácia procesných práv, ktoré má odvolateľka ako strana sporu priznané v súdnom konaní. Výskyt takejto vady totiž znamená porušenie základného práva strany sporu na spravodlivý proces. V prejednáwanej veci odvolací súd nezistil v prípade žalobkyne ako odvolateľky žiadne porušenie jej práva na spravodlivý proces, a preto vo vzťahu k nej podanému odvolaniu ako neopodstatnenému zvolil procesný postup v zmysle § 387 ods. 1 CSP, ktorý sa prejavil v potvrdení napadnutého uznesenia súdu prvej inštancie, ako vecne správneho. Odvolací súd sa nestotožňuje s odvolacou námietkou žalobkyne ohľadne nedostatočného odôvodnenia a s tým spojenou aj nepreskúmateľnosťou odvolaním napadnutého uznesenia, pretože ju vzhľadom na rozsah a predovšetkým obsah odôvodnenia daného uznesenia, s ktorým sa stotožňuje aj odvolací súd (§ 387 ods. 2 CSP) považuje za nedôvodnú.

37. Na podporu správnosti zastavujúceho uznesenia pre výskyt res iudicata podľa § 161 ods. 2 v spojení s § 230 CSP je potrebné uviesť, že prvoinštančný súd v rámci predbežnej otázky a aj s poukazom na právny záver (§ 391 ods. 2 CSP) tak, ako bol obsiahnutý v zrušujúcom uznesení Krajského súdu v Nitre zo dňa 28. septembra 2022, č. k. 5CoCsp/5/2022-270 dospel k záveru ohľadne existencie neodstrániteľnej podmienky konania v danej prejednáwanej veci, pričom na túto neodstrániteľnú podmienku konania dôvodne považoval res iudicata.

38. Právoplatným rozhodcovským rozsudkom Slovenského arbitrážneho súdu, zriadeného Asociáciou Slovenských arbitrážnych súdov, z. z. p. o. sp. zn. 176/09/16 zo dňa 31.5.2017 bola žalobkyňa (v rozhodcovskom konaní vystupujúca ako žalovaná) zviazaná zaplatiť žalovanému (v rozhodcovskom konaní vystupujúcemu ako žalobcovi) plnenie špecifikované vo výroku rozhodcovského rozsudku. Z odôvodnenia daného rozhodcovského rozsudku je zrejmé, že rozhodcovský súd posudzoval otázku platnosti rozhodcovskej zmluvy, uzavretej medzi stranami, pričom vyvodil svoju právomoc vo veci konať a rozhodovať. Rozhodcovská zmluva nebola vyhodnotená rozhodcovským súdom ako neprijateľná zmluvná podmienka a rozhodcovský súd výslovne uviedol dôvody, pre ktoré podľa jeho názoru zmluva nejavi znaky neprijateľnej zmluvnej podmienky.

39. Rozhodcovský súd sa zaoberal aj posudzovaním zmluvy o revolvingovom úvere č. 8500033944 zo dňa 24.10.2013 podľa ustanovení Občianskeho zákonníka a o nárokoch z tejto zmluvy rozhodol rozhodcovský súd. Z vyjadrenia právnej zástupkyne žalobkyne vyplýva, že zo strany žalobkyne nebolo iniciované konanie o zrušenie predmetného rozhodcovského rozsudku a rozhodcovský rozsudok sa tak stal právoplatným a vykonateľným. Súd je potom podľa § 228 ods. 1 CSP v spojení s § 41 ods. 12 zák. č. 335/2014 Z. z. povinný rešpektovať tento rozsudok rovnako ako rozsudok všeobecného súdu, čo znamená, že rozhodcovský rozsudok ukladajúci povinnosť niečo plniť podľa spotrebiteľskej zmluvy môže predstavovať prekážku veci rozsúdenej aj pri civilné sporové konanie, v ktorom sa žalobkyňa domáha určenia neplatnosti úverovej zmluvy a platnosti rozhodcovskej zmluvy, na základe ktorých rozhodcovský súd konal a vydal rozsudok na plnenie vyplývajúce z tej istej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Tento právny záver je opodstatnený vtedy, ak bol rozhodcovský rozsudok vydaný na základe platne uzatvorenej rozhodcovskej zmluvy, pretože iba platná rozhodcovská zmluva zakladá oprávnenie rozhodcovského súdu prejednať a rozhodnúť spor medzi sporiacimi sa stranami.

40. Všeobecný súd môže pristúpiť k preskúmaniu otázky platnosti rozhodcovskej zmluvy v konaní o zrušení rozhodcovského rozsudku, ktoré ale v súdnej veci neprebehlo, keďže žalobkyňa zostala v tomto smere nečinná. Keďže daný rozhodcovský rozsudok o žalobe na plnenie obsahuje riešenie otázky existencie právneho vzťahu s tým, že týmto rozhodcovským rozsudkom sa rozhodlo o povinnosti žalobkyne plniť z tohto vzťahu k žalovanému. Prekážka veci právoplatne rozhodnutej je totiž daná aj vtedy, ak určitý skutkový dej bol po právnej stránke v pôvodnom konaní posúdený nesprávne, neúplne alebo inak.

41. Odvolací súd poukazuje na posudzovanie otázky materiálnej vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku v exekučnom konaní podľa § 44 zák. č. 233/1995 Z. z. účinného do 31.3.2017, a podľa § 53 rovnakého zákona účinného od 1.4.2017, pri posudzovaní ktorej zákon výslovne kompetenciu preskúmať rozhodcovský rozsudok (ako predbežnú otázku) (exekučnému) súdu založil. Predbežnou otázkou posúdenia materiálnej vykonateľnosti v tomto prípade môže byť okrem iného aj otázka neprijateľnosti rozhodcovskej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky, ktorá spôsobila materiálne nevykonateľnosť rozhodcovského rozsudku.

42. Podľa zák. č. 335/2014 Z. z., ak nie je ďalej ustanovené inak, ustanovenia tohto zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní sa použijú aj na rozhodcovské konania, ktorých predmetom je spotrebiteľský spor začatý pred 1. januárom 2015. Právne účinky úkonov, ktoré boli urobené v rozhodcovskom konaní začatom pred 1. januárom 2015, zostávajú zachované.

43. Žalobkyňa teda nevyužila možnosť podľa ustanovenia § 46 zák. č. 335/2014 Z. z. sa podanou žalobou domáhať zrušenia rozhodcovského rozsudku, pričom lehota na podanie tejto žaloby bola 3 mesiace (prekluzívna) a žalobkyňa tým, že žalobu nepodala v rámci tejto lehoty, potom rozhodcovský rozsudok nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť.

44. V tomto prípade je treba dať za pravdu argumentácii, podľa ktorej v nachádzacom konaní (teda na rozdiel od exekučného konania) bolo potrebné sa vysporiadať s otázkou, či žalobkyňa využila prostriedky na zrušenie rozhodcovského rozsudku, a ak nie, potom bolo treba vychádzať zo skutočností, že rozhodcovský rozsudok založil prekážku veci rozhodnutej (z dôvodu totožnosti veci). Z daného dôvodu preto nemožno daný rozhodcovský rozsudok považovať za paakt, resp. za nulitný právny úkon tak ako to namietala žalobkyňa v podanom odvolaní. Odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 28 Cdo 3033/2009 v pôvodnom jazykovom znení, podľa ktorého „Ten, kdo

byl účastníkem řízení, v němž bylo vydáno pravomocné rozhodnutí ukládající mu platební povinnost, je tímto výrokem vázán, a nemůže proto v jiném řízení úspěšně uplatňovat nárok na vrácení částky a zaplacené podle tohoto rozhodnutí s tvrzením, že ve skutečnosti žádnou platební povinnost neměl. Ani soud nemůže vycházet z jiného závěru o existenci, či neexistenci nároku mezi týmiž účastníky, o němž již bylo pravomocně rozhodnuto, a tuto otázku nemůže sám v jiném řízení znovu posuzovat ani jako otázku předběžnou“. Podobně v inom rozhodnutí „Pro posouzení, zda je dána překážka věci pravomocně rozhodnuté, není významné, jak byl soudem skutek (skutkový děj), který byl předmětem původního řízení, posouzen po právní stránce. Překážka věci pravomocně rozhodnuté nastává i tehdy, jestliže skutek (skutkový děj) byl soudem v původním řízení posouzen po právní stránce nesprávně nebo neúplně. Nejvyšší soud ČR, sp. zn. 21 Cdo 3084/2006.

45. Pretože nebolo ani sporným, že nárok uplatnený v rozhodcovskom konaní a v tomto súdnom konaní majú základ v tých istých skutkových okolnostiach, potom právoplatný rozhodcovský rozsudok založil existenciu negatívnej procesnej podmienky - prekážky veci rozhodnutej a konanie bolo potrebné zastaviť.

46. Vzhľadom na vyššie uvedené, odvolací súd napadnuté - zastavujúce prvoinštančné uznesenie ako vecne správne podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil, a takisto ho tým istým procesným postupom potvrdil aj v súvisiacom výroku o náhrade trov prvoinštančného konania.

47. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, § 262 ods. 2 a § 255 ods. 1 CSP tak, že ich náhradu žalovanému voči žalobkyni priznal, pretože žalovaný mal v odvolacom konaní úspech. O výške tejto náhrady rozhodne súdny úradník súdu prvej inštancie samostatným uznesením, po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.

48. Toto rozhodnutie prijal odvolací súd pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).